

Seinäjoen kaupungin opetustoimi

Perusopetuksen arviointi / Arviointikyselyt kevät 2016

Aihe: Opetus ja opetusjärjestelyt sekä Käyttäytymis- ja vuorovaikutustaidot

Vastaajina kaikki perusopetuksen opettajat sekä oppilaat luokka-asteilta 3, 5 ja 8

1. Tietoja kyselyistä

Kyselyt toteutettiin talviloman 2016 jälkeen. Opettajille ja oppilaille oli omat kyselynsä. Erityistä tässä kouluvuodessa on ollut maakunnallisen ja koulukohtaisen opetussuunnitelmatyön tekeminen ja sen loppurutistus kouluilla kevään 2016 aikana.

Kyselyt

Opettajakyselyyn vastauksia antoi yhteensä 343 opettajaa (mahdollisia vastaajia on noin 430).

Vuonna 2013 vastaavassa kyselyssä oli mukana 388 opettajaa. Kaikkien opettajien antama palaute olisi tärkeää koulujen kehittämistyössä. Opettajien aktivointi kannattaa tehdä kullakin koululla erikseen. Jokainen koulu tarvitsee palautetta toiminnastaan, jotta toimintojen kehittäminen onnistuu. On hienoa, että Seinäjoella opettajilla on tällainen mahdollisuus antaa nimettömänä palautetta koulunsa toiminnasta. Se kannattaisi käyttää hyväksi.

Oppilaskyselyyn vastauksia antoivat oppilaat luokka-asteilta 3, 5 ja 8 ja heitä oli yhteensä 1580.

Kyläkouluilta vastauksia antoivat myös 6. luokan oppilaat. Oppilaskyselyyn vastasi siis merkittävä määrä oppilaita.

Opettajakyselyn koosteessa on käsitelty kaikkien opettajien vastauksia, joissa siis alakoulut ja yläkoulut ovat yhdessä. Oppilaskyselyn koosteessa on käsitelty myös kaikkien oppilaiden vastauksia yhdessä. Yhtenäiskoulujen vastaukset on koodattu sekä alakoulujen että yläkoulujen yhteyteen.

Tänä keväänä kyselyissä on käytetty uutta arviointiasteikkoa:

4 = täysin samaa mieltä

3 = samaa mieltä

2 = eri mieltä

1 = täysin eri mieltä

0 = en osaa sanoa/en tiedä (0 ei ole mukana keskiarvon laskennassa)

Tämän koosteen rakenne:

Opettajakysely – Oppilaskysely – Opettajien avoimet vastaukset – Oppilaiden avoimet vastaukset

2. Opettajakysely, vastaajien määrä 343 opettajaa

2.1 Opettajakyselyn vastausten parhaimmat ja heikoimmat keskiarvot

Kysely sisälsi seuraavat osiot:

Opetus ja opetusjärjestelyt; opettajuus

Opetus ja opetusjärjestelyt; oppilaat ja koulun tason järjestelyt

Käyttäytymis- ja vuorovaikutustaidot; oppilaat ja koulun tason järjestelyt

Käyttäytymis- ja vuorovaikutustaidot; luokan/ryhmän tason järjestelyt

Parhaimmat keskiarvot opettajien arvioidessa näitä asioita tulivat seuraavissa väittämässä:

- Kohtelen oppilaitani aina oikeudenmukaisesti. (ka 3,59)
- Koulumme henkilökunta on avuliasta kohdatessaan koululla esim. vierailijoita ja sijaisia. (ka 3,5)
- Koulumme henkilökunnan keskuudessa ollaan avuliaita. (ka 3,48)
- Tiedän miten tulee toimia, jos aion pitää oppilaalle kasvatustilaa. (ka 3,44) **UUSI VÄITTÄMÄ**
- Koulumme oppilaskuntatoiminta tms. luo hyvää henkeä kouluun. (ka 3,38) **UUSI VÄITTÄMÄ**

Vuonna 2013 tehdyssä vastaavassa kyselyssä kärkiryhmissä olivat myös kolme ensimmäistä väittämää. Oikeudenmukaisuus ja avuliaisuus ovat säilyttäneet suosionsa opettajien toiminnassa. Hyvä näin! Uudet kysymykset mittasivat tietoisuutta kasvatustilaa pitämistä ja oppilaskuntatoiminnan tilasta kouluilla. On mukava havaita, että kasvatustilat ovat jalkautuneet hyvin kouluille ja oppilaskuntatoiminta näkyy positiivisesti koulun arjessa.

Heikoimmat, joskin melko hyvät keskiarvot tulivat seuraavissa väittämässä.

- Opetan riittävästi koulun tilojen ulkopuolella (metsä, luonto yleensä, kirjasto, museo yms. (ka 2,31)
- Olen saanut uusia ideoita työhöni OPS 2016- työstä. (ka 2,52) **UUSI VÄITTÄMÄ**
- Ehdin hyvin auttaa kaikkia oppilaitani oppitunnin aikana. (ka 2,58)
- Teetan riittävästi itsearviointeja oppilaillani. (ka 2,59)
- Lievempien toimenpiteiden (esim. puhuttelut, keskustelut käytöksestä) tarve luokassani on vähäinen. (ka 2,63)

Vuonna 2013 tehdyssä vastaavassa kyselyssä oli osittain sellaisia väittämiä, joita ei enää tässä kyselyssä arvioitu ollenkaan. Tuolloin kärkiryhmissä oli kuitenkin paljon samaa kuin nyt. Opettajat arvioivat tuolloin, että he eivät teetä riittävästi itsearviointeja oppilailla ja opetusta ei ole riittävästi luokan ulkopuolella. Myös lievempien toimenpiteiden käyttö oli yleistä ja opettajilla oli tunne, että he eivät ehdi auttaa kaikkia oppilaita oppitunnin aikana. Aika vähän on siis muutosta tapahtunut kolmen vuoden aikana. Toivottavasti uuden opetussuunnitelman käyttöönotto lisää oppilaiden itsearviointia ja koulun tilojen ulkopuolella annettavaa opetusta.

Ops-työ on tuonut uusia ideoita opettajille tällä hetkellä yllättävän vähän. Tässä väittämässä alakoulun opettajat olivat positiivisemmalla kannalla kuin yläkoulun opettajat.

2.2 Opettajakyselyn vastausten analysointia

Opetus ja opetusjärjestelyt; Opettajuus

Vastausten prosenttiosuuksia katsottaessa yli puolella vastaajista on tunne, etteivät he ehdi auttaa riittävästi oppilaitaan tunneilla. Eriyttämismahdollisuutensa kokee huonoksi yli puolet opettajista. Itsearviointien teettäminen oppilailla kaipaa vielä kohennusta, samoin koulun tilojen ulkopuolinen opetus. Uusi opetussuunnitelma 2016 tuo suuret muutokset oppilaan arviointiin. Vastaukset viittaavat siihen, että lisäkoulutusta oppilasarviointiin tarvitaan ensi lukuvuonna. Ops-prosessi ei ole tuonut vielä kaikille opettajille ideoita omaan työhön. Prosessin edetessä tämä asia toivottavasti paranee.

Positiivista on se, että valtaosa opettajista antaa usein rakentavaa palautetta oppilailleen. Opettajat osaavat mielestään myös hyödyntää oppilaittensa ideoita ja aloitteellisuutta.

Opetus ja opetusjärjestelyt; Oppilaat ja koulun tason järjestelyt

Edelliseen kyselyyn 2013 verrattuna opettajien arviot kotiläksyjen säännöllisestä tekemisestä ovat muuttuneet parempaan suuntaan. Tuolloin 75 % opettajista oli samaa tai osittain samaa mieltä läksyväittämistä. Nykyisessä kyselyssä täysin samaa tai samaa mieltä oli läksyväittämistä 85 % opettajista. Valtaosa opettajista kokee, että luokassa on yleensä hyvä työrauha. Löytyy myös opettajia, jotka kokevat tämän asian toisin.

Osa opettajista kokee, etteivät he saa riittävästi täydennyskoulutusta. Osaava-hankkeen runsas koulutustarjonta ei ole pystynyt täyttämään vielä kaikkien toiveita täydennyskoulutuksesta.

Käytöksen arviointikriteerien läpikäynti vaatii vielä kohennusta kouluilla. Lievempiä toimenpiteitä (oppilaiden puhuttelut, keskustelut käytöksestä) tarvitaan kouluilla melko runsaasti. Kouluissa tapahtuu siis edelleen opetusta, oppimista ja **kasvatusta**.

Positiivista löytyy tästä osiosta paljon: rangaistustoimenpiteitä tarvitaan melko vähän, jatkuvaa kiusaamistilanteiden selvittelyä ei ole kovinkaan paljoa, kasvatustilanteiden osataan hoitaa ja oppilailla on mahdollisuus harjoitella käyttäytymistä juhlien ja teemapäivien aikana. Suuri osa oppilaista käyttäytyy yhteisesti sovitujen sääntöjen mukaan. Oppilaskuntien toiminta on ollut positiivista koulun yhteishengen kannalta. Kohteliaisuus ja avuliaisuus näkyvät koulujen arjessa.

Käyttäytymis- ja vuorovaikutustaidot; Luokan/ryhmän tason järjestelyt

Kyselyn mukaan opettajat kohtelevat oppilaitaan aina oikeudenmukaisesti. Luokissa harjoitellaan paljon yhteistyötä ja ryhmässä toimimista ja tämä tuottaa tulosta. Oppilaat osaavat näin some-aikanakin luoda kaverisuhteita. Löytyy myös oppilaita, jotka eivät onnistu ryhmätöissä ja kaverisuhteiden luomisessa. On tärkeää tunnistaa nämä oppilaat ja löytää heille keinoja näiden asioiden hallintaan. Opettajat ovat avainasemassa tällaisten oppilaiden löytämisessä ja johdattamisessa koulun auttajaverkoston pauloihin.

3. Oppilaskysely, vastaajien määrä 1580

3.1 Oppilaskyselyn vastausten parhaimmat ja heikoimmat keskiarvot

Kysely sisälsi seuraavat osiot:

Opetus ja opetusjärjestelyt; oman koulunkäynnin arviointi

Käyttäytymis- ja vuorovaikutustaidot; oman käyttäytymisen/toiminnan arviointi

Käyttäytymis- ja vuorovaikutustaidot; muiden käyttäytymisen/toiminnan arviointi

Parhaimmat keskiarvot oppilaiden arvioidessa näitä asioita tulivat seuraavissa väittämässä:

- Tiedän missä oppiaineissa olen hyvä koulussa. (ka 3,69)
- Ymmärrän hyvin sen, että koulussa opiskelu on tärkeää tulevaisuuteni takia. (ka 3,66)
- Olen usein tekemisissä koulukavereitteni kanssa. (ka 3,57)
- Saamani käytösarvio on mielestäni oikea. (ka 3,54)
- Saan oppitunneilla tarvittaessa opettajilta apua tehtävien tekemiseen. (ka 3,53)

Vuonna 2013 vastaavassa kyselyssä kärkiryhmissä olivat samat väittämät. Oppilaat tietävät vahvuutensa ja opiskelun merkityksen. Käytösarviota pidetään oikeudenmukaisena ja opettajilta saa apua. Koulukavereiden kanssa ollaan tekemisissä.

Heikoimmat, joskin melko hyvät keskiarvot tulivat seuraavissa väittämässä:

- Opiskelemme riittävästi muualla kuin omassa luokassa (esim. metsässä, luonnossa yleensä, kirjastossa, museossa). (ka 2,3)
- Luokassani/ryhmässäni on hyvä työrauha. (ka 2,71)
- Suurin osa luokkani/ryhmieni oppilaista muistaa tervehtiä ja esim. avata oven aikuisille. (ka 2,78)
- Opettajamme toteuttavat riittävästi oppilailta tulleita ideoita ja ehdotuksia. (ka 2,92)
- Jaksan harjoitella ahkerasti jonkun hankalan opetettavan asian kanssa. (ka 3,05)

Vuonna 2013 vastaavassa kyselyssä kärkiryhmissä oli paljon samaa: oppilaiden ideoiden riittämätön toteutus, työrauha-asiat ja luokan ulkopuolisen opetuksen vähäisyys.

3.2 Oppilaskyselyn vastausten analysointia

Oppilailla on tunne, että he saavat apua opettajalta tarvittaessa, kun taas suuri joukko opettajista tuntee, etteivät he ehdi riittävästi auttaa kaikkia oppilaitaan. Melko usea oppilas myöntää, ettei jaksaa harjoitella ahkerasti hankalan asian kanssa. Löytyy myös oppilaita jotka eivät jaksaa huolehtia hyvin kotitehtävistään, kuten löytyi myös opettajia, jotka vastasivat samaan suuntaan kotitehtävien tekemisestä. Osa oppilaista ei muista pyytää puheenvuoroaan viittaamalla. Oppilaiden ideoita tulisi kyselyn mukaan kuunnella ja toteuttaa enemmän. Samoin luokan ulkopuolinen opetus odottaa vielä nousukautta.

Oppilaat vastasivat luokan työrauha kysymykseen oman näkemyksensä mukaan:

Luokassani/ryhmässäni on hyvä työrauha.	15,85%	43,22%	23,87%	9,48%	7,57%	1452	2,71
OPPILAAT							

Opettajat kokivat asian toisin:

Luokassani on yleensä hyvä työrauha.	25,8%	57,68%	14,78%	1,45%	0,29%	344	3,08
OPETTAJAT							

Käyttäytymis- ja vuorovaikutustaidot: oma käyttäytyminen

Tässä osiossa oppilaat arvioivat käyttäytymistään hyvin positiivisesti ja kaikki keskiarvot ovat hyviä. Oppilaat kokevat, että he ovat saaneet oikean käytösarvion ja käytössäännöt ovat hallinnassa. Oppilaat ymmärtävät hyvin sen, että opiskelu on tärkeää oman tulevaisuuden kannalta. Kyselyn mukaan oppilaat osaavat myös käyttäytyä reilusti muita kohtaan. Jokaisesta väittämästä löytyy kuitenkin pieni määrä oppilaita, jotka eivät ole tässä positiivisuudessa mukana. Kaikki oppilaat eivät koe ryhmätaitojaan hyväksi, kaikki eivät käyttäydy muista kohtaan reilusti. Uusia kavereita ei ole ilmaantunut kaikille kouluvuoden aikana. Nämä oppilaat pitäisi pystyä tunnistamaan luokista ja ryhmistä. He tarvitsevat tukea yllämainittuihin asioihin.

Käyttäytymis- ja vuorovaikutustaidot: muiden käyttäytyminen

Tämänkin osion vastaukset antavat positiivisen kuvan seinäjokisesta koulunkäynnistä. Kiusaamistilanteet hoidetaan opettajajohtoisesti. On ilahduttava huomata, että valtaosa oppilaista kokee, että opettajat kohtelevat heitä reilusti. Oppilaat ovat huomioineet myös koulun aikuisten auttavaisuuden toisiaan kohtaan. Vastausten mukaan koulussa riittää toki edelleen töitä käyttäytymis- ja kohteliaisuussääntöjen opettelussa, jotta kaikki oppilaat sisäistävät ne.

3.3 Löytyykö eroja alakoulun ja yläkoulun oppilaiden vastauksissa?

Eroja löytyy jonkin verran, ovathan oppilaat iältään hyvin erilaisessa kehitysvaiheessa. Alakoulun oppilaiden vastaukset ovat kauttaaltaan ja luonnostaan positiivisempia kuin yläkoulun vastaavat. Tässä osiossa esitän joitakin nostoja vastausten eroista.

Jaksan harjoitella ahkerasti jonkun hankalan opeteltavan asian kanssa. Alakoulu	29,52%	51,79%	9,57%	3,22%	5,9%	1052	3,14
Jaksan harjoitella ahkerasti jonkun hankalan opeteltavan asian kanssa. Yläkoulu	15,72%	49,34%	23,58%	5,24%	6,11%	430	2,8

Huolehdin hyvin kotitehtävistäni. Alakoulu	46,8%	42,84%	6,48%	0,81%	3,06%	1077	3,4
Huolehdin hyvin kotitehtävistäni. Yläkoulu	35,01%	43,98%	15,97%	2,84%	2,19%	447	3,14

Oppilaskunnan/oppilaiden koko koululle järjestämä toiminta luo hyvää henkeä kouluun. Alakoulu	47,16%	37,96%	7,21%	2,07%	5,59%	1047	3,38
Oppilaskunnan/oppilaiden koko koululle järjestämä toiminta luo hyvää henkeä kouluun. Yläkoulu	21,01%	40,26%	19,69%	7,88%	11,16%	406	2,84

Opiskelemme riittävästi muualla kuin omassa luokassa (esim. metsässä, luonnossa yleensä, kirjastossa, museossa). Alakoulu	14,57%	26,53%	28,33%	18,53%	12,05%	978	2,42
Oppikirjat ja sähköiset materiaalit auttavat minua ymmärtämään opetettavaa asiaa. Alakoulu	40,29%	43,97%	7,37%	2,25%	6,12%	1044	3,3
Opiskelemme riittävästi muualla kuin omassa luokassa (esim. metsässä, luonnossa yleensä, kirjastossa, museossa). Yläkoulu	7,24%	14,69%	28,95%	31,58%	17,54%	376	1,97
Oppikirjat ja sähköiset materiaalit auttavat minua ymmärtämään opetettavaa asiaa. Yläkoulu	21,62%	47,16%	20,52%	4,15%	6,55%	428	2,92

Kiusaamistilanteet selvitetään luokassani/ryhmässäni opettajan kanssa. Alakoulu	60,27%	28,27%	5,36%	2,18%	3,91%	1057	3,53
Opettajani ovat kohdelleet minua reilusti. Alakoulu	59,91%	29,45%	5,18%	2,09%	3,36%	1063	3,52
Kiusaamistilanteet selvitetään luokassani/ryhmässäni opettajan kanssa. Yläkoulu	35,18%	39,16%	12,61%	4,2%	8,85%	412	3,16
Opettajani ovat kohdelleet minua reilusti. Yläkoulu	36,42%	39,96%	13,69%	5,74%	4,19%	434	3,12

4. Avoimet kysymykset

4.1 Opettajat

Opettajilla oli mahdollisuus vastata seuraavaan avoimeen kysymykseen:

Kehittämisideat ja palautteet

Kehittämisideat ja palaute kiinnostavat esimiestäsi ja Seinäjoen opetustoimea. Sinulla on nyt mahdollisuus syventää antamiasi vastauksia.

Avoimeen kysymykseen vastasi 49 opettajaa 343:sta. Vastanneiden määrä voisi olla suurempi.

A) Uusi opetussuunnitelma ja digiloikka mietityttivät vastanneita opettajia. Varsinkin puuttuvat resurssit ja välineistö nousi esiin vastauksissa.

B) Eriyttämisen tarve ja suuret luokkakoot saivat myös kommentteja.

C) Koulutusmahdollisuudet olivat myös esillä. Osa opettajista oli tyytyväisiä koulutustarjontaan ja osa ei.

4.2 Oppilaat, avoin kysymys

Oppilailla oli mahdollisuus vastata seuraavaan avoimeen kysymykseen:

Onko sinulla kehittämisideoita tai palautetta omaa koulunkäyntiäsi koskien?

Kehittämisideat ja palaute kiinnostavat kouluasi ja Seinäjoen opetustoimea. Sinulla on nyt mahdollisuus syventää antamiasi vastauksia ja vaikuttaa koulusi asioihin.

Avoimeen kysymykseen vastasi 643 oppilasta. Kun vastauksista karsii epäasiallisuudet ja ei ole -vastaukset, jäljelle jää vielä melko paljon mielenkiintoista luettavaa.

A) Klassikkoaihe: ruokailu

Kouluruoka puhututtaa aina ja se koetaan hyvin tärkeäksi viihtyvyystekijäksi.

B) Koulupäivän rakenne ja sisältö

Oppilaat toivovat lyhempiä päiviä, pidempiä välitunteja ja myöhäisiä aamuja. Taito- ja taideaineet ovat mieluisia oppilaille, niitä vaadittiin lisää monessa vastauksessa. Oppilaat toivoivat paljon myös koulun yhteisiä tilaisuuksia, teemapäiviä, retkiä ja opiskelua muualla kuin luokkahuoneissa.

C) Koulupiha ja välineet

Jotkut toiveista olivat hyvin pieniä: asfalttiliituja, jalkapalloja ja lisää tekemistä välitunneille. Kouluilla kannattaakin miettiä, mitkä toiveista voisi toteuttaa koulun oman budjetin puitteissa. Pienikin hankinta voi olla merkityksellinen oppilaan kannalta. Koulupihoihin toivottiin myös uusia telineitä.

Toivottavasti tämä kooste herättää ajatuksia ja saa uutta ideointia aikaiseksi.

Margit Orrenmaa, rehtori ja laatu- ja arviointivastaava
Tanelinrannan koulu
margit.orrnmaa@seinajoki.fi